

היום נלמד בעזרת ה':

ברכות דף כ

רב פפא שאל את אביו למה לדורות הראשונים התרחשו ניסים ולנו לא? אביו השיב לו שהדורות הראשונים מסרו נפשם על קדושת ה', כמעשה עם רב אדא בר אהבה שקרע בגד של נכרית בשוק.

רב גידל היה יושב בשער בית הטבילה, ומורה לנשים כיצד לטבול. לשאלתם של חכמים איך הוא לא חושש מיצר-הרע? השיב, שהנשים דומות בעיניו כאווזים לבנים.

רבי יוחנן היה יושב בשער בית הטבילה, כדי שהנשים היוצאות מהטבילה יביטו בו, ויהיו להם ילדים יפים כמותו (רבי יוחנן היה יפה תואר). לשאלתם של חכמים איך הוא לא חושש מעין הרע? השיב, שהוא מזרעו של יוסף שלא שולטת בו "עינא בישא" (= עין הרע).

משנה: נשים ועבדים וקטנים פטורים מקריאת שמע ומתפילין:

נשים פטורות מקריאת שמע ותפילין כי הם "מצוות עשה שהזמן גרמן" (= מצוות התלויות בזמן. ראה ב'מושגים בדף'). קטנים פטורים מקריאת שמע, כי אינם נמצאים תמיד עם אבותיהם בשעת קריאת שמע, ולכן לא חייבו אותם לחנכם בזה. ופטורים מתפילין כי אינם יודעים לשמור על גוף נקי.

נשים ועבדים וקטנים חייבים בתפילה ובמזוזה ובברכת המזון:

חייבים בתפילה כי היא בקשת רחמים, וחייבים במזוזה ובברכת המזון כי הם מצוות שלא הזמן גרמן.

גמרא: נשים חייבות בקידוש שבכניסת השבת. הגמרא מקשה והרי קידוש הוא 'מצות עשה שהזמן גרמא'? ומתרתת ש"כל שישנו בשמירה ישנו בזכירה", וכיון שנשים חייבות בשמירת השבת לכן חייבות גם בזכירתה.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

הגמרא דנה האם הנשים חייבות בברכת המזון מדאורייתא או מדרבנן, ומוכיחה מדברי הברייתא שאומרת שאשה יכולה להוציא את בעלה בברכת המזון, אבל תבוא מארה (= קללה) למי שאשתו ובניו מוציאים אותו ידי חובה. ומכאן ראה שחיובן הוא מדאורייתא, כי אם אשה חייבת רק **מדרבנן** היא אינה יכולה להוציא ידי חובה את בעלה שחייב מדאורייתא.

הגמרא דוחה ראה זז, שאפשר לומר שהברייתא עוסקת באדם שאכל כשיעור כזית או כביצה שחיובו בברכת המזון הוא רק **מדרבנן** (מדאורייתא החיוב הוא רק בשביעה), ולכן אשתו יכולה להוציאו ידי חובה.

הקב"ה נושא פנים לישראל, כיון שמחמירים על עצמם לברך ברכת המזון אפילו שאכלו רק כשיעור של כזית או כביצה.

משנה: דינו של "בעל קרי" (= אדם שיצאה ממנו שכבת-זרע) לאחר תקנת עזרא, לענין קריאת שמע וברכותיה וברכת המזון.

גמרא: האם הרהור נחשב כדיבור?

מושגים בדף

מצוות עשה שהזמן גרמן: נשים פטורות ממצוות עשה שתלויות בזמן, לדוגמה: קריאת שמע נוהגת רק בזמן שכיבה וקימה. תפילין נוהגים רק ביום ולא בלילה ובשבת. וכן מצות סוכה ולולב ועוד. **כל שישנו בשמירה ישנו בזכירה:** נאמר בפסוק "זכור את יום השבת לקדשו", ונאמר גם "שמור את יום השבת לקדשו". ללמדנו שכל מי שחייב בשמירת השבת חייב גם בזכירתה (= קידוש היום). **בעל קרי / תקנת עזרא:** עזרא תיקן שבעל קרי לא יעסוק בתורה ובתפילה עד שיטבול, המשנה מבארת האם מותר לבעל קרי להרהר את קריאת שמע והברכות בליבו. הגמרא לקמן אומרת שחכמים ביטלו את התקנה.